

Skabeloner til katalogisering i Cicero

DBC, 27. januar 2021

Indholdsfortegnelse

Skabeloner til katalogisering i Cicero	1
1. Skabelontyper.....	2
Skabeloner til flerbindsværker	2
2. Hvad gør skabelonerne?.....	3
Validering.....	3
Automatisk indsættelse af felter og data – ny post	3
Automatisk indsættelse af felter og data – genbrug/kopiering af post	4
3. Hvilken skabelon skal jeg anvende hvornår?.....	5
Fællesskabsposter	5
Berigelse af 'rent' nationalbibliografiske fællesskabsposter.....	5
Lokalposter	5
Lokale "dimser" – toiletnøgler, kameraer m.v.	6
4. Lokalbibliografi	6
Genbrug af fællesskabspost til lokalbibliografien	6
5. Skemaer over skabeloner	7
Fællesskabspost-skabeloner.....	7
Lokalpost-skabeloner	8
Lokalbibliografi-skabeloner	9
ph-skabeloner.....	9
Påhængespost-skabeloner	10

1. Skabelontyper

I Cicero Katalogisering findes en række skabeloner, der understøtter og validerer katalogisering af forskellige materialetyper og posttyper i FBS.

Skabelonerne til katalogisering i FBS/Cicero kan deles op i *flere typer*:

- **Fællesskabspost**-skabeloner
 - Fællesskabspost-skabelonerne er alle materialespecifikke.
 - Navngivning: Skabelonerne er navngivet efter materialetype: *bog, film, fonogram, genstand (brætspil o.lign.), lydbog, netlyd, netpub, node, periodicum, sammensat*.
- **Lokalpost**-skabeloner
 - Til lokalposter findes både *materialespecifikke skabeloner* + et sæt *generelle skabeloner*, der kan anvendes til alle materialetyper
 - Navngivning: Skabelonerne er navngivet med **lokal-** + materialetype, fx *lokal-bog*
- **Påhængspost**-skabeloner
 - Påhængspostskabelonerne er fælles for alle materialetyper.
 - Påhængsposterskabelonerne er delt op efter *posttype* – enkeltstående post (singlepost), hovedpost, sektionspost og bindpost.
- **Lokalbibliografi**-skabeloner (kun synlige for lokalbibliografier, dvs. agencies 1590XX)
 - Lokalbibliografi-skabelonerne er alle materialespecifikke.
 - Navngivning: Skabelonerne er navngivet med **lokal-dlb-** + materialetype, fx *lokal-dlb-bog*

Skabeloner til flerbindsværker

For en række af de ovennævnte skabeloner/materialetyper findes der også skabeloner til oprettelse og redigering af **flerbindsværker**, dvs. skabeloner til *hovedpost* og *bindpost* – og i enkelte tilfælde også sektionspost.

2. Hvad gør skabelonerne?

Validering

Når posten opdateres ved Gem mod DBC, foretager skabelonen en validering af posten for at sikre, at den overholder **de formelle krav** for en danMARC2-post og de felter og delfelter, som er *obligatoriske i alle poster*.

Obligatoriske felter og delfelter i alle poster:

Felt 001	*a *b *c *d	
Felt 004	*r *a	
Felt 008	*t *v	<i>*t må dog ikke forekomme i hoved- og sektionsposter</i>
Felt 009	*a *g	<i>*a og *g må dog ikke forekomme i sektions- og bindposter</i>
Felt 245	*a	<i>i bindposter *a eller *g, i sektionsposter *a eller *n</i>

Fællesskabspost-skabelonerne validerer endvidere, om posten indeholder de **obligatoriske felter og delfelter**, som skal findes i posten for at opfylde minimumskravene for poster i folkebibliotekernes fælleskatalog.

De obligatoriske felter og delfelter i fællesskabsposter er – ud over de ovennævnte:

Felt 008	*a *b *l	<i>for periodika også *u (samt *z i afsluttede periodika)</i>
Felt 260	*a *b *c	<i>undtagelse: *a udelades i netpublikationer</i>
Felt 300	Feltet er obligatorisk, obligatisk delfelt varierer	
Felt 856	*u er obligatorisk, hvis koden i 009 *g er 'xe' (online)	
Felt 996	*a	

Automatisk indsættelse af felter og data – ny post

Ved oprettelse af en **ny tom post** indsætter og udfylder skabelonerne *automatisk* følgende felter, delfelter og data:

Felt 001	*a <nyt, unikt faustnummer> *b <biblioteksnummer> <i>I fællesskabspost-skabeloner: altid fælleskatalogens nummer: 870970. I alle andre skabeloner: bibliotekets biblioteksnummer.</i> *c <ajouføringstidspunkt> ååååmmddttmss *d <oprettelsesdato> ååååmmdd	
Felt 004	*r *a <kode for posttype>	<i>koden n skal indsættes manuelt e, h, b, s eller i afh. af skabelon</i>

Fællesspost-skabelonerne indsætter også:

Felt 996	*a <bibliotekets biblioteksnummer>
----------	------------------------------------

Desuden indsætter skabelonerne en række *obligatoriske og hyppigt anvendte* felter og delfelter.

Delfelterne i disse felter er tomme, og de varierer fra skabelon til skabelon.

Eksempel:

Fællespost-skabelonen 'bog' indsætter fx følgende felter og delfelter – ud over 001, 004 og 996:

Felt 008	*t *u *a *b *l *d *v
Felt 009	*a *g
Felt 021	*e
Felt 100	*a *h *4
Felt 245	*a *c
Felt 260	*a *b *c
Felt 300	*a
Felt 652	*m

Automatisk indsættelse af felter og data – genbrug/kopiering af post

Ved genbrug af en eksisterende post – dvs. når man kopierer en eksisterende post som forlæg for en ny post – udskifter eller tilretter skabelonen følgende felter, delfelter og data:

Felt 001	*a <nyt, unikt faustnummer> *b <biblioteksnummer> <i>I fællesskabspost-skabeloner: 870970.</i> <i>I alle andre skabeloner: bibliotekets biblioteksnummer.</i> *c <nyt ajouføringstidspunkt> *d <ny oprettelsesdato>
----------	--

I fællesskabspost-skabeloner også:

Felt 996	*a <bibliotekets biblioteksnummer>
----------	------------------------------------

Alle andre øvrige i den oprindelige post kopieres uændrede til den nye post.

Desuden indsætter skabelonen eventuelle *hyppigt anvendte* felter og/eller delfelter, som ikke i forvejen findes i den kopierede post (se eksemplet øverst på siden).

NB! Tomme felter og delfelter må slettes manuelt

P.t. accepterer (eller ignorerer) valideringen i Cicero ikke tomme felter og delfelter, så de foreslåede felter og delfelter, man ikke har udfyldt i en given post, er man nødt til at slette manuelt for at få lov til at opdatere posten.

3. Hvilken skabelon skal jeg anvende hvornår?

Fællesskabsposter

Til fællesskabsposter anvendes **fællesskabspost-skabelonerne**. De anvendes kun af folkebiblioteker.

Fællesskabspost-skabelonerne sikrer, at posten indeholder det minimum af felter og delfelter, som kræves i en fællesskabspost if. folkebibliotekernes minimumsniveau:

- fx felterne 001, 004, 008, 009, 245, 260, 300 og 996
- skabelonerne indsætter automatisk:
 - DBCs/Fællesskatalogens biblioteksnummer '870970' i felt 001*b
 - bibliotekets biblioteksnummer i felt 996*a

Hvilke materialer?

Folkebibliotekerne kan oprette fællesskabsposter for materialer som indgår i det interurbane lånesamarbejde og/eller skønnes at have relevans for andre end ens eget lokale bibliotek.

Danske udgivelser – send gerne en kopi af titelsiden til DBC

Hvis biblioteket opretter en post på en dansk udgivelse, som DBC ikke endnu har registreret, må man meget gerne sende en kopi/scanning af materialets titelside (el. tilsvarende) til DBC, så DBC kan anskaffe og katalogisere materialet. (Det vil i realiteten betyde, at DBC overtager og tilretter bibliotekets fællesskabspost.)

Scanning af titelside el. lign. sendes til DBC via <https://kundeservice.dbc.dk/> med emne 'Katalogisering'.

Berigelse af 'rent' nationalbibliografiske fællesskabsposter

Til berigelse af 'rent' nationalbibliografiske fællesskabsposter anvendes **fællesskabspost-skabelonerne**.

Folkebibliotekerne har ret til at berige såkaldte 'rent' nationalbibliografiske fællesskabsposter med emneord og noter. 'Rent' nationalbibliografiske poster er poster fra DBC, som *ikke* er bibliotekskatalogiserede, dvs. poster der *ikke* har nogen BKM-katalogkode i felt 032.)

Lokalposter

Betegnelsen *lokalposter* dækker over alle bibliografiske poster, som *ikke* er fællesskabsposter.

Folkebiblioteker, skolebiblioteker, pædagogiske lærecentre, gymnasier og de fleste fagbiblioteker skal anvende **lokalpost-skabelonerne** til lokalposter.

Undtagelser: *UC'er, Nordjyske Gymnasier samt færøske og grønlandske biblioteker* anvender et særligt sæt lokalpostskabeloner, navngivet **ph-xxxx**.

Til oprettelse og redigering af lokalposter findes en række *materialespecifikke skabeloner* – fx lokal-bog, lokal-bogbind, lokal-boghoved. Disse skabeloner sikrer fx, at man ikke anvender materialekoder og andre koder eller felter og delfelter som er 'forbudte' for den pågældende materialetype eller posttype.

Desuden findes et sæt *generelle lokalpost-skabeloner*, som kan anvendes til alle materialetyper. Disse generelle skabeloner er meget 'rummelige' og tjekker kun det absolutte minimum af felter og delfelter, der er obligatoriske if. danMARC2, dvs.:

- 001 *a *b *c *d *f
- 004 *r *a

- 008 *t *v (i hovedposter kun *v)
- 009 *a *g (dog ikke i bind- og sektionposter)
- 245 *a (i bindposter *g og/eller *a)

Lokale "dimser" – toiletnøgler, kameraer m.v.

Til poster for lokale "ting og sager" – fx toiletnøgler, kameraer, computere og den slags – skal du anvende skabelonen **lokal-generel**.

Til såkaldte 'elaborative materialer' (brætspil, puslespil osv.) anvendes den ene af genstand-skabelonerne.

- materialer som skønnes relevante for biblioteksfællesskabet oprettes som fællesskabsposter med skabelonen **genstand**
- materialer som kun har lokal interesse oprettes som lokalposter med skabelonen **lokal-genstand**

4. Lokalbibliografi

Til lokalbibliografi-poster til Dansk Lokalbibliografi (DLB) anvendes **lokalbibliografi-skabelonerne**.

Skabelonerne er navngivet med **lokal-dlb-** + *materialetype*, fx *lokal-dlb-artikel-online*, *lokal-dlb-artikel-trykt*, *lokal-dlb-bog* osv.

Lokalbibliografi-skabelonerne er stort set identiske med lokalpost-skabelonerne, dog med den forskel at de indsætter de særlige lokalbibliografifelter:

- felt **032 *x DLB** - koden **DLB (Dansk Lokalbibliografi)** indsættes automatisk
- felt **033 *a og *b** - til inddatering af hhv. *kommunennummer* og *kommunenavn*

Lokalbibliografi-skabelonerne tjekker desuden om biblioteksnummeret i 001 *b er et gyldigt lokalbibliografi-agency/biblioteksnummer.

Genbrug af fællesskabspost til lokalbibliografien

Hvis du ønsker at genbruge en fællesskabspost til en *lokalbibliografi-post*, skal du gøre dette ved at oprette en kopi af fællesskabsposten i den relevante **lokal-dlb-skabelon**.

Felt 032 *x med lokalbibliografikoden 'DLB' *indsættes automatisk* af lokal-dlb-skabelonerne.

Felt 033 med *a <kommunennummer> og *b <kommunenavn> *indsættes ikke* automatisk.

OBS! Ikke-tilladte felter og delfelter må slettes manuelt

Fællesskabsposterne vil som regel indeholde nogle felter og delfelter, som ikke må findes i lokalposter, fx felterne 990 og 991, samt delfelt *0 (som kan forekomme i felterne 100, 600, 610, 652, 666, 900 og 910) og *& (som kan forekomme i felt 260 og en i række notefelter).

P.t. skræller Cicero ikke disse felter og delfelter af automatisk, så du er nødt til at slette dem manuelt.

5. Skemaer over skabeloner

Fællesskabspost-skabeloner

Kun for *folkebiblioteker*.

Skabelonnavn	Materialetyper	Validering
bog (singlepost) boghoved bogsektion bogbind	Trykte bøger også: Læsekasser og klassesæt	danMARC2 + praksis for folkebiblioteker
film (singlepost) filmhoved filmbind	Film - på fysiske medier også: Musikdokumentarer <i>Opera-dvd'er, brug fonogram</i>	danMARC2 + praksis for folkebiblioteker
elektronisk	Elektroniske materialer - på fysiske medier (fx computerspil)	danMARC2 + praksis for folkebiblioteker
fonogram (singlepost)	Musikfonogrammer (fx cd'er, grammofonplader) også: Opera-dvd'er <i>Musikdokumentarer, brug film</i>	danMARC2 + praksis for folkebiblioteker
genstand (singlepost)	Brætspil, puslespil, legetøj og lign. - men ikke "dimser" såsom toiletnøgler, kameraer mm. <i>Toiletnøgler, kameraer mm., brug lokal-generel</i>	danMARC2 + praksis for folkebiblioteker
lydbog (singlepost) lydboghoved lydbogbind	Lydbøger (på fysiske medier)	danMARC2 + praksis for folkebiblioteker
node (singlepost) nodebind nodehoved	Noder	danMARC2 + praksis for folkebiblioteker
netlydbog (singlepost) netlydboghoved netlydbogbind	Netlydbøger	danMARC2 + praksis for folkebiblioteker
netpub (singlepost) netpubhoved netpubbind	Netpublikationer (fx ebøger, hjemmesider)	danMARC2 + praksis for folkebiblioteker
periodicum (singlepost)	Periodica – trykte og online	danMARC2 + praksis for folkebiblioteker
sammensat (singlepost)	Sammensatte materialer	danMARC2 + praksis for folkebiblioteker

Lokalpost-skabeloner

For *folkebiblioteker, skolebiblioteker, pædagogiske lærecentre, gymnasier* (undtagen Nordjyske Gymnasier) og *fagbiblioteker* (undtagen UC'er samt Færøerne og Grønland).

Skabelonnavn	Materialetyper	Validering
lokal-artikel	Artikler i periodica og bøger, trykte og online	danMARC2-minimums-validering
lokal-bog (singlepost) lokal-boghoved lokal-bogsektion lokal-bogbind	Trykte bøger også: Læsekasser og klassesæt	danMARC2-minimums-validering
lokal-film (singlepost) lokal-filmhoved lokal-filmbind	Film – på fysiske medier (fx dvd, vhs) også: Musikdokumentarer <i>Opera-dvd'er, brug lokal-musik</i>	danMARC2-minimums-validering
lokal-generel (singlepost) lokal-generelhoved lokal-generelsektion lokal-generelbind	Alle materialetyper	danMARC2-minimums-validering
lokal-genstand (singlepost)	Brætspil, puslespil og lign. - ikke "dimser" såsom toiletnøgler, kameraer osv. <i>Toiletnøgler, kameraer mm., brug lokal-generel</i>	danMARC2-minimums-validering
lokal-musik (singlepost)	Musik og noder - på fysiske medier og online <i>Musikdokumentarer, brug lokal-film</i>	danMARC2-minimums-validering
lokal-netpub (singlepost) lokal-netpubhoved lokal-netpubbind	Netpublikationer (ebøger, hjemmesider)	danMARC2-minimums-validering
lokal-periodicum (singlepost)	Periodica	danMARC2-minimums-validering

Lokalbibliografi-skabeloner

Kun for *lokalbibliografier*.

Skabelonnavn	Materialetyper	Validering
lokal-dlb-artikel-online lokal-dlb-artikel-trykt	Artikler i periodica og bøger/ebøger	danMARC2-minimums- validering + lokalbibliografifelter
lokal-dlb-bog (singlepost) lokal-dlb-boghoved lokal-dlb-bogbind	Trykte bøger også: Læsekasser og klassesæt	danMARC2-minimums- validering + lokalbibliografifelter
lokal-dlb-film (singlepost) lokal-dlb-filmhoved lokal-dlb-filmbind	Film (på fysiske medier)	danMARC2-minimums- validering + lokalbibliografifelter
lokal-dlb-musik (singlepost)	Musikfonogrammer og noder	danMARC2-minimums- validering + lokalbibliografifelter
lokal-dlb-netpub (singlepost) lokal-dlb-netpubhoved lokal-dlb-netpubbind	Netpublikationer (ebøger, hjemmesider, netfilm)	danMARC2-minimums- validering + lokalbibliografifelter
lokal-dlb-periodicum (singlepost)	Periodica (trykte og online)	danMARC2-minimums- validering + lokalbibliografifelter

ph-skabeloner

For *UC'er*, *Nordjyske Gymnasier* samt *færøske* og *grønlandske biblioteker*.

Skabelonnavn	Materialetyper	Validering
ph-artikel	Artikler i periodica og bøger, trykte og online	danMARC2-minimums- validering
ph-bog (singlepost) ph-boghoved ph-bogsektion ph-bogbind	Trykte bøger også: Læsekasser og klassesæt	danMARC2-minimums- validering
ph-film (singlepost) ph-filmhoved ph-filmbind	Film – på fysiske medier (fx dvd, vhs) også: Musikdokumentarer <i>Opera-dvd'er, brug ph-musik</i>	danMARC2-minimums- validering

ph-generel (singlepost) ph-generelhoved ph-generelsektion ph-generelbind	Alle materialetyper	danMARC2-minimums-validering
ph-musik (singlepost)	Musik og noder - på fysiske medier og online <i>Musikdokumentarer, brug ph-film</i>	danMARC2-minimums-validering
ph-netpub (singlepost) ph-netpubhoved ph-netpubbind	Netpublikationer (ebøger, hjemmesider)	danMARC2-minimums-validering
ph-periodicum (singlepost)	Periodica	danMARC2-minimums-validering

Påhængespost-skabeloner

For **alle bibliotekstyper**. (Skolepåhængespost-skabeloner dog kun for det overordnede folkeskole-agency 300000).

Skabelonnavn	Materialetyper	Validering
paahaengspost (singlepost) paahaengsposthoved paahaengspostsektion paahaengspostbind	Alle materialetyper	Valideres i forhold til danMARC2 men som ufuldstændig post.
<i>Kun for agency 300000:</i> skolepaahaengspost (singlepost) skolepaahaengsposthoved skolepaahaengspostsektion skolepaahaengspostbind	Alle materialetyper	Valideres i forhold til danMARC2 men som ufuldstændig post.